

Алергичен ринит – глобален здравен проблем

Д-р Силвия Новакова –
УМБАЛ “Св. Георги”
Пловдив

Бяла книга за алергията

Защо алергичните заболявания са глобален здравен проблем?

- Трайно, глобално нарастване на честотата на алергичните заболявания
- До 40% от световната популация е засегната от едно или повече алергични заболявания
- Увеличаване на честотата сред детското население
- Увеличена полисенсibilизация и полиорганно засягане /очи, нос, кожа, б. дроб/ – повишен икономически ресурс
- Прогностично алергиите ще се увеличават поради промяна на климата и промяна в температурата, вкл. и поради замърсяване на околната среда

EDITORIAL

Davos Declaration: Allergy as a global problem

- Алергията и алергичните заболявания представляват главен здравен проблем не само в индустриализираните “модерни” общества, но и в целия свят
- Епидемично нараства заболяемостта през последните няколко десетилетия -10% – 30%;
- 150 милиона алергични в Европа
  - До 2015 – 50% от населението на Европа
- Сериозно социално–икономическо бреме.

Алергичен ринит – глобален здравен проблем

□ Най – честото алергично заболяване

- **30%** от човешката популация е с алергичен ринит
- Около **500 милиона** в света страдат от него
- Данни за **България** – 18% (2000 г.)

Епидемиология:

- 1-15% деца 6-7 г.
- 1,5-40% деца 13-14 г.

ISAAC report

- Връх на заболяемост – 20-40 годишни – най – работоспособна възраст

Алергичен ринит – глобален здравен проблем

□ **Сериозно социално–икономическо бреме**

➤ Нелекуваната алергия при работещи = 10% намалена производителност

➤ 60 дни със симптоми = загуба 34 часа

работно време за година за работник = 1000€

➤ Астма + Ринит = 100 милиона пропуснати работни и учебни дни

Алергичен ринит

Определение:

Заболяване на носа, чиито симптоми се проявяват **след излагане на алергенно въздействие** и са резултат на IgE медирано възпаление на носната лигавица

Причини:

Indoor алергени:

- Микрокърлежи
- Домашни любимци
- Хлебарки
- Плесени

Как живеем?

- ❑ 90% от времето - затворени помещения
- ❑ Продължителен престой на закрито – дълго действие на in door алергените /акари, хлебарки, домашни любимци и плесен/
- ❑ Подходящ за развитие на акари микроклимат – постоянна температура и допълнително овлажняване

D.

E.

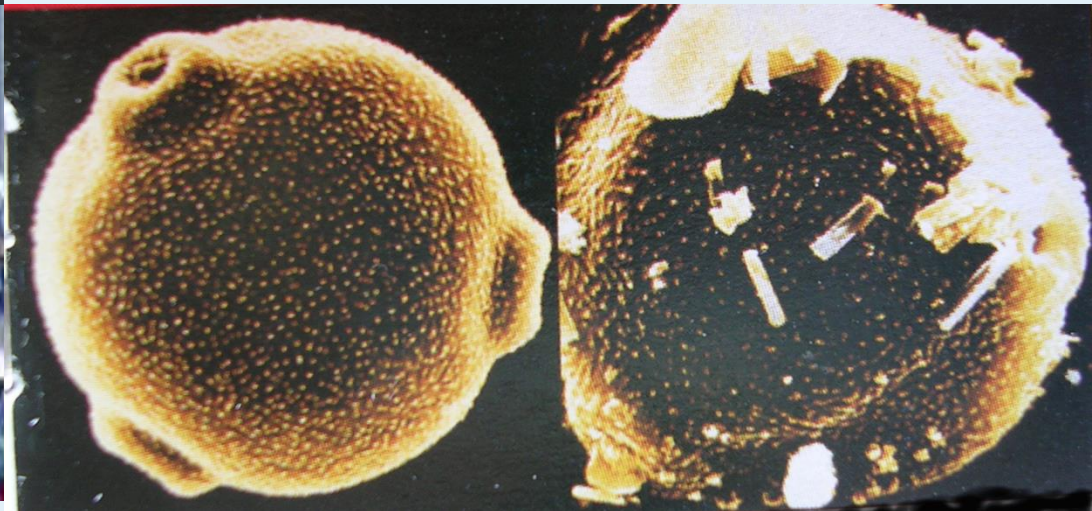
Причини:

Outdoor алергени:

- Полени –тревен, житен, дървесен, плевели
- Плесени

Замърсяване на околната среда

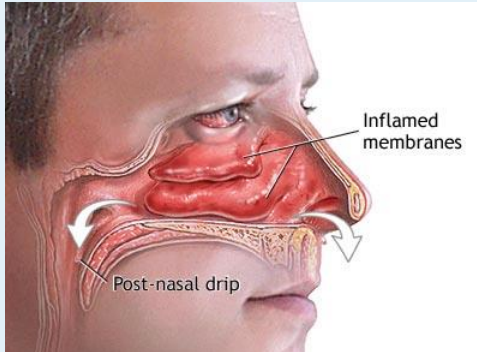
“комплексни частикули”

© 2004 by AMT Federal Corp.

РИСКОВИ ЗОНИ

- НОС

АЛЕРГИЧЕН РИНИТ

- ОЧИ

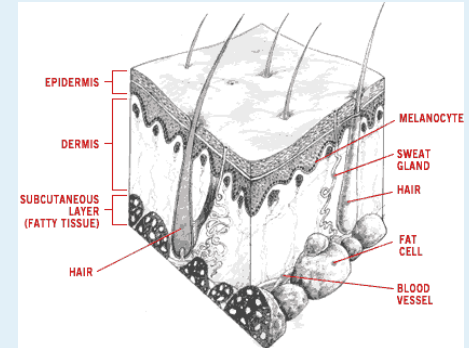
АЛЕРГИЧЕН КОНЮКТИВИТ

- БЕЛИ ДРОБОВЕ

АСТМА

- КОЖА

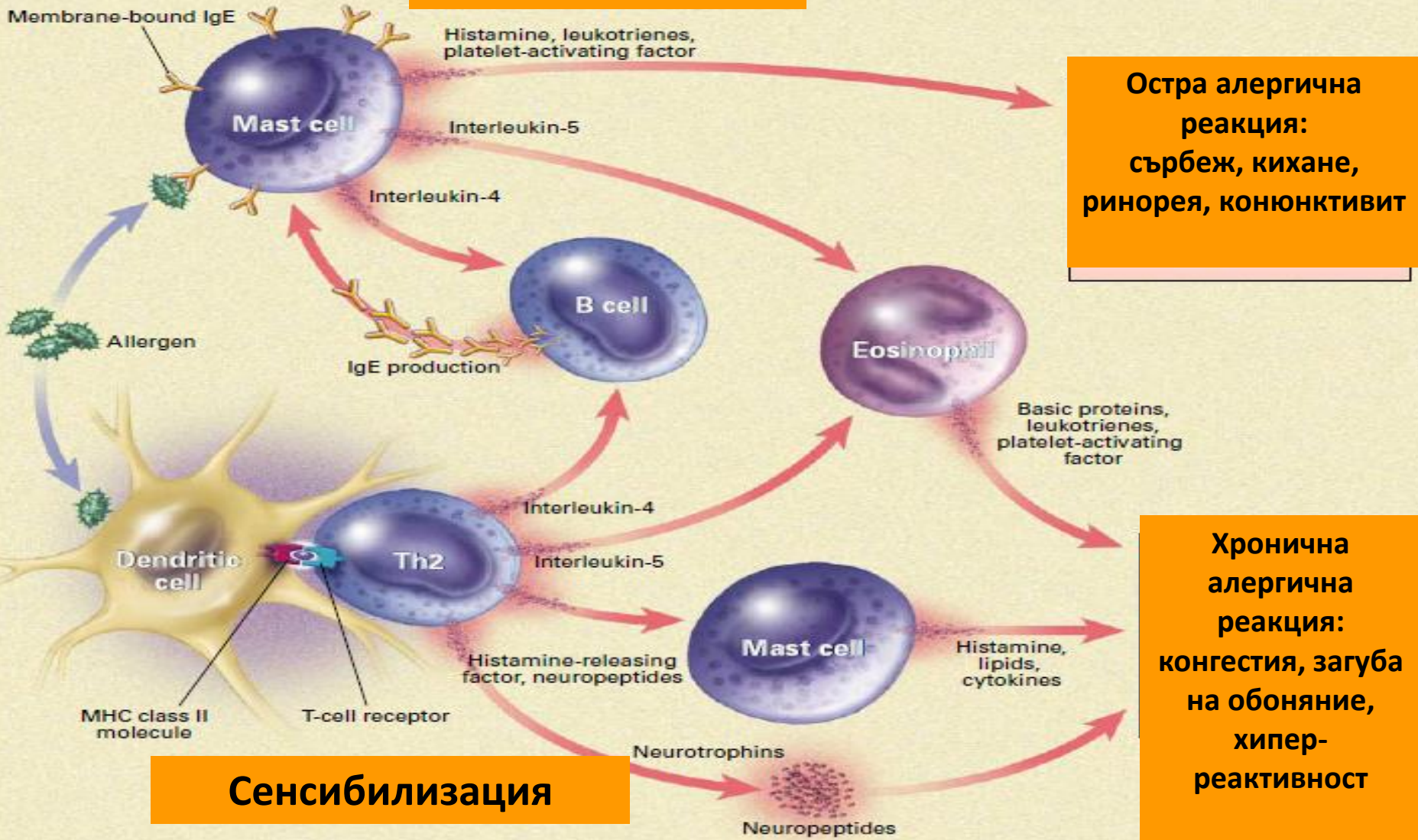

ЕКЗЕМА, УРТИКАРИЯ

Патогенитични механизми на алергичната реакция при алергичен ринит

Алергенна атака

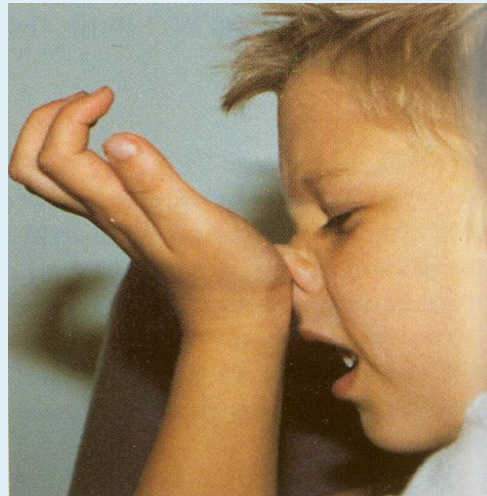
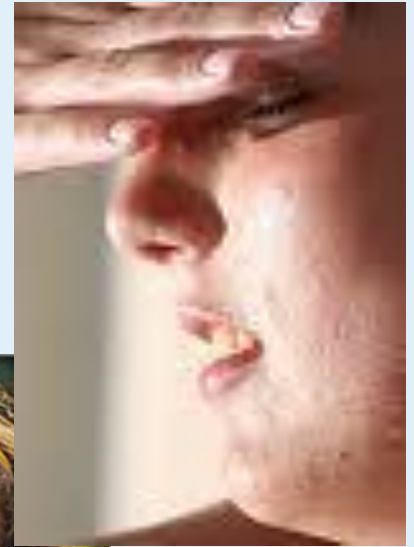

Остра алергична реакция:
сърбеж, кихане,
ринорея, конюнктивит

Сенсибилизация

Хронична алергична реакция:
конгестия, загуба на обоняние,
хипер-реактивност

СИМПТОМИ:

Алергичен ринит – значим
здравен проблем.

Рискове:

- Влошено качеството на живот
- Риск от бронхиална астма

Алергичен ринит – значим
здравен проблем.

Рискове:

- Влошено качеството на живот

Влияние на АР върху качеството на живот

Пациентите се чувстват притеснени първо от самите симптоми на заболяването;

- кихане,
- ринорея,
- сърбеж,
- назална обструкция.

Дискомфорт от неназални симптоми :

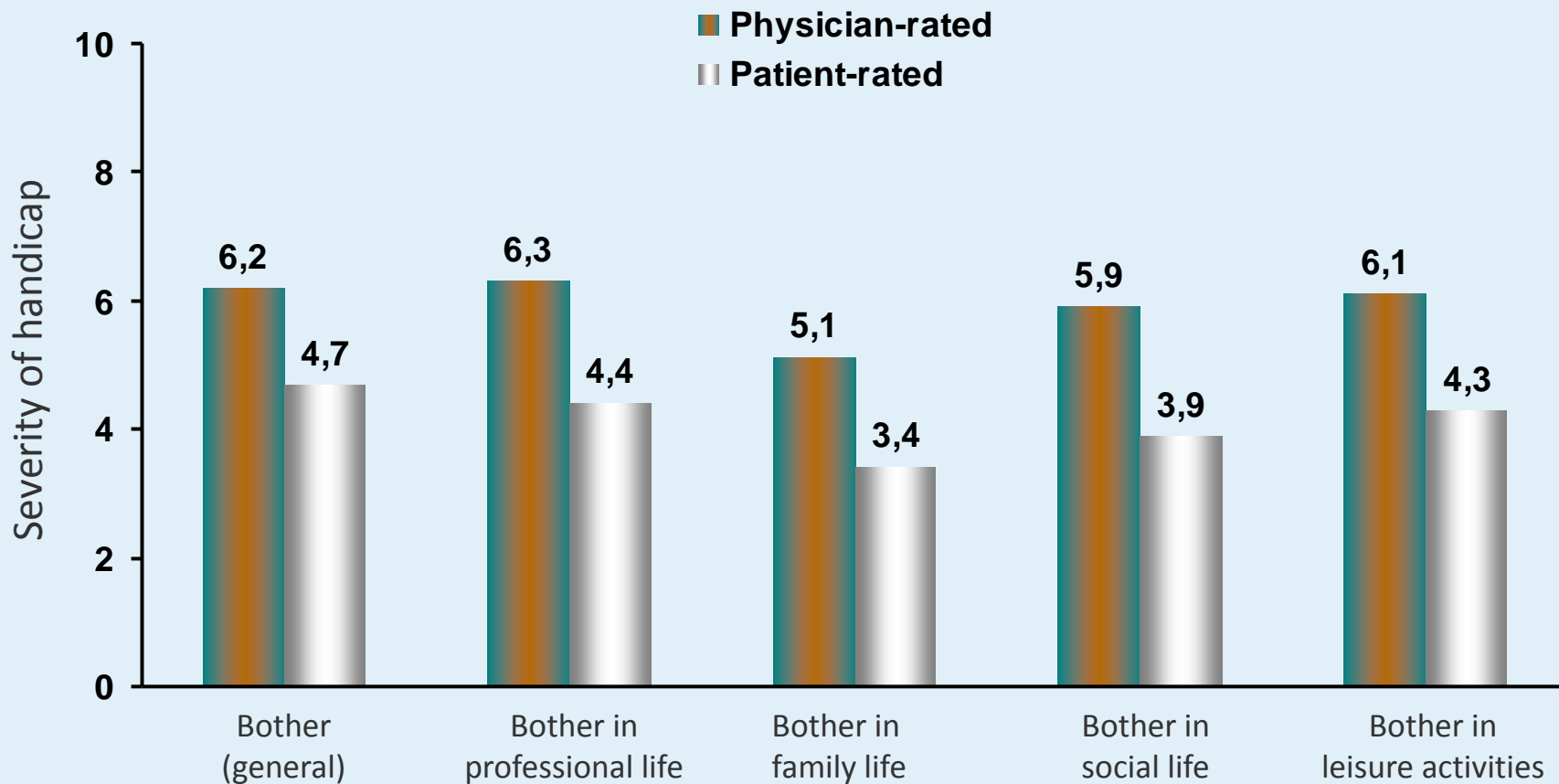
- жажда поради нарушена механика на дишане,
- трудна концентрация,
- главоболие.

Практически проблеми:

- носенето на кърпи и салфетки, както и духането на носа.

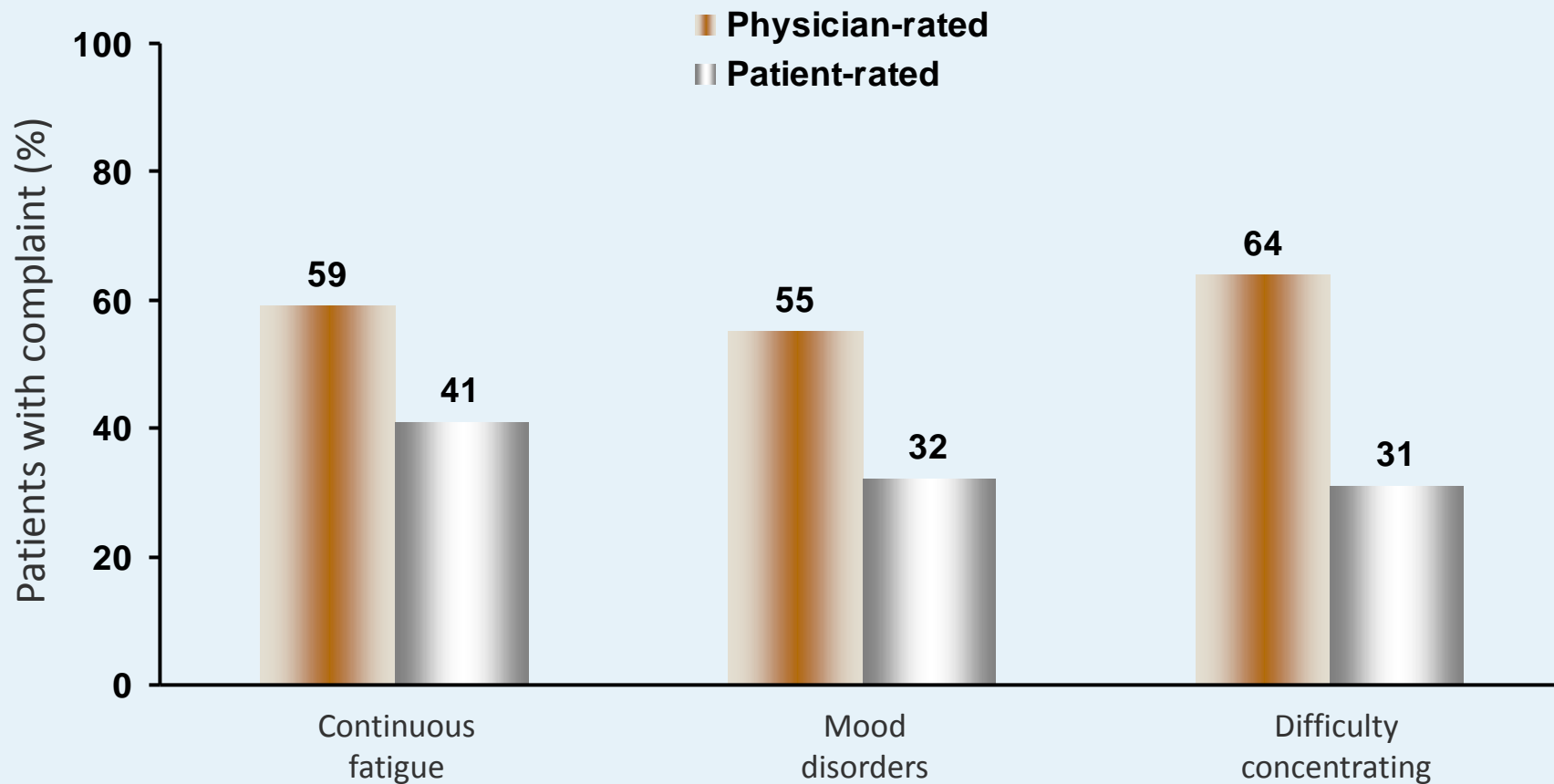
Симптомите на Алергичния Ринит притесняват пациентите

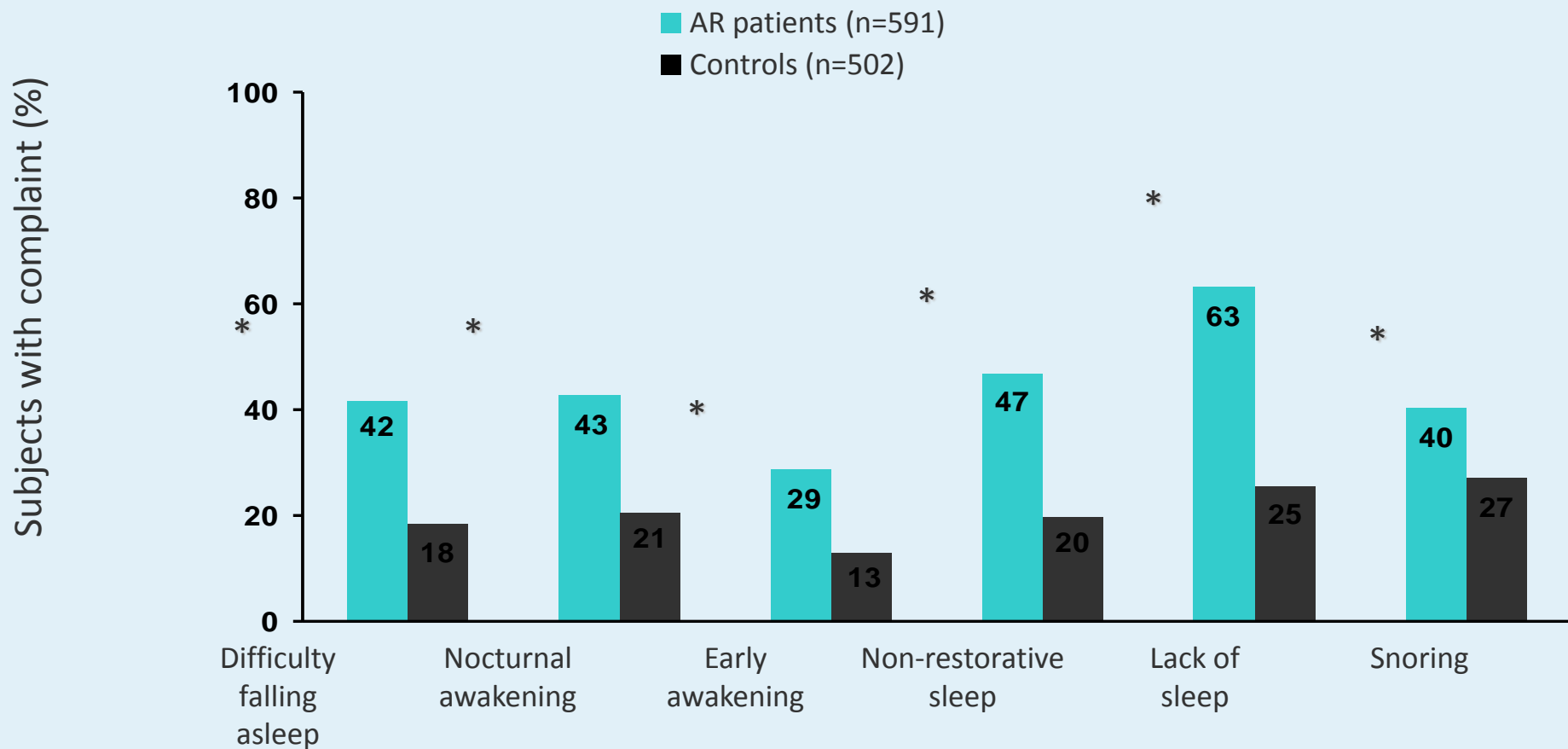
Severity of handicap based on a scale from 1-10 (1 = no bother and 10 = very troublesome).

Demoly et al. *Allergy*. 2008;63:1008.

Алергичният Ринит понижава настроението

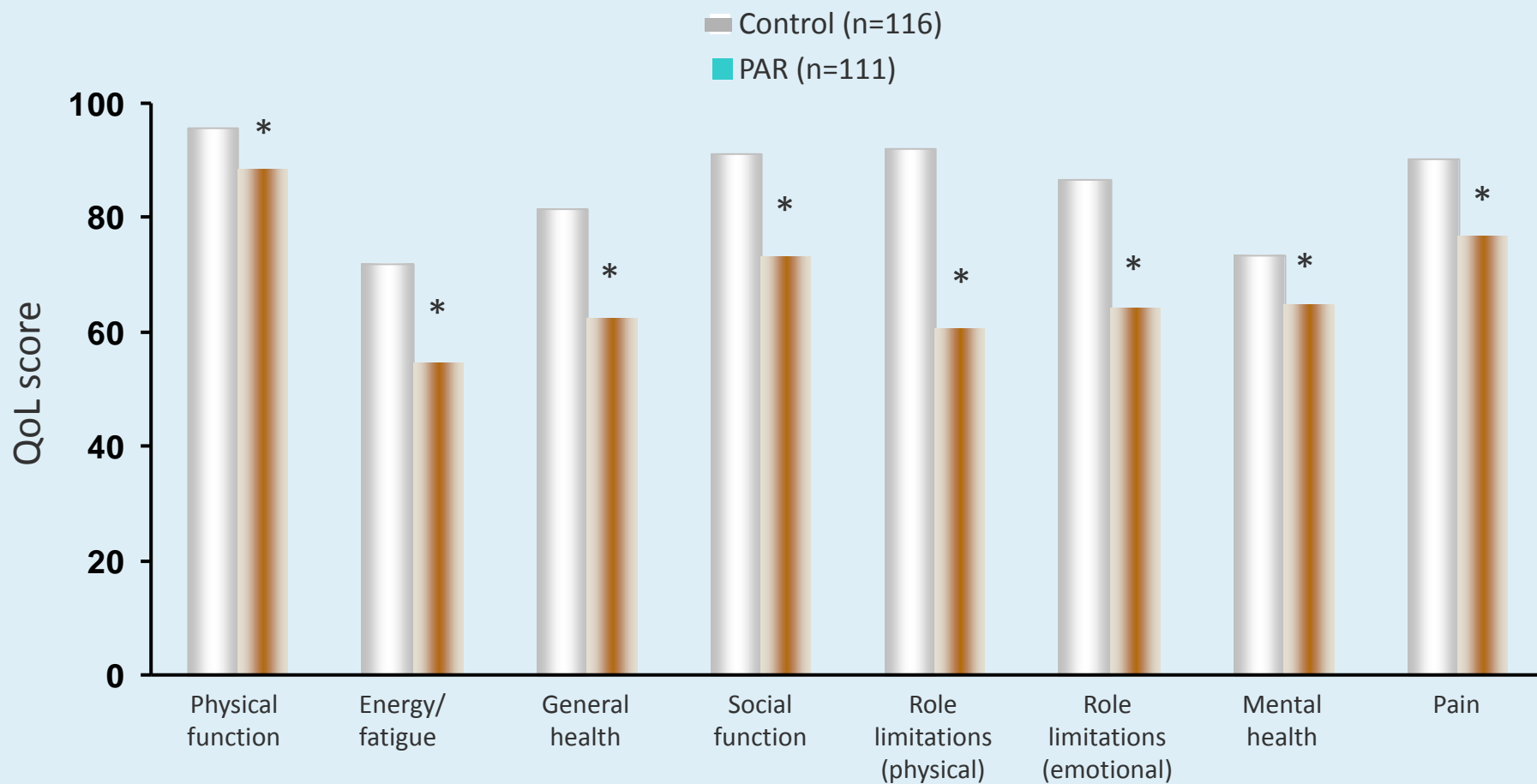

Влияние на Алергичния Ринит върху съня

* $P < 0.001$ vs controls.

Алергичният Ринит понижава качеството на живот

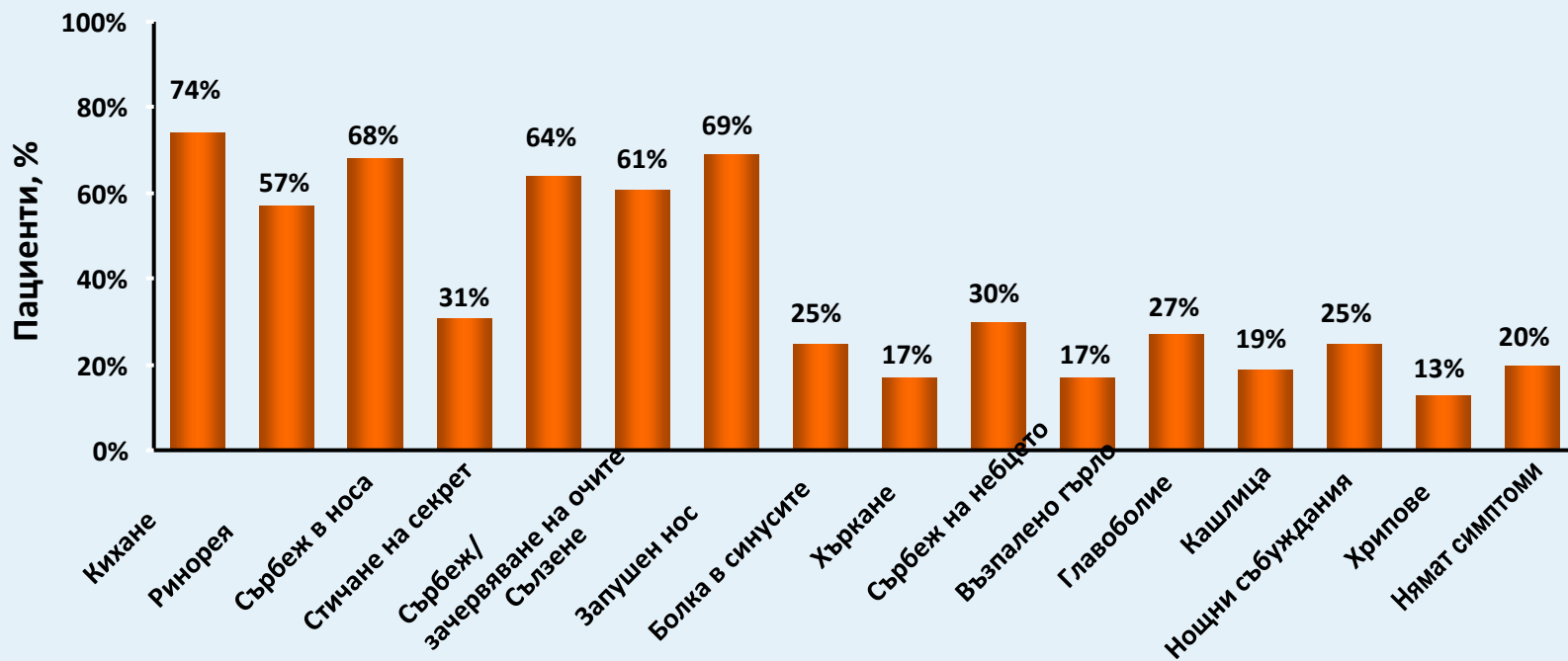

* $P \leq 0.0005$ vs healthy controls.

Bousquet et al. *J Allergy Clin Immunol.* 1994;94:182.

Симптоми на сезонен алергичния ринит в Европа¹

Най-често съобщаваните симптоми при пациентите със сезонен алергичен ринит (при >60% от пациентите) са назална конгестия, кихане, сълзене на очите, сърбеж и зачервяване на очите, и сърбеж в носа (n=1,032)

SAR = сезонен алергичен ринит

1. Canonica GW et al. Allergy. 2007;62(suppl 85):17-25.

Characteristics of a patient population seeking medical advice for nasal symptoms in Bulgaria

Todor A. Popov, MD, PhD; Tanya Z. Kralimarkova, MD; Maria T. Staevska, MD; and Vasil D. Dimitrov, MD, PhD

Clinic of Allergy & Asthma, Medical University Sofia, Bulgaria

Classification of patients in SNIFF as blockers (most prominent symptom: congestion) or runners (most prominent symptom: rhinorrhea), according to leading nasal symptom

Rhinitis	Intermittent	Persistent	Total	P-value
Blockers	344	647	991 (59.1%)	<.001 ^a
Runners	306	380	686 (40.9%)	
Total	650	1,027	1,677 ^b (100.0%)	

АЛЕРГИЧЕН РИНИТ

КЛАСИФИКАЦИЯ (ARIA Guidelines)

Интермитентен

Симптоми

- < 4 дни седмично
- или < 4 седмици

Персистиращ

Симптоми

- > 4 дни седмично и
- и > 4 седмици

Лек

- Нормален сън
- Нормални ежедневни дейности, спорт и свободно време
- Нормална работа и училище
- Без симптоми, създаващи дискомфорт

Умерено тежък/тежък

- Едно или повече от следните
- Нарушен сън
  - Нарушени дневни активности, спорт, свободно време
  - Ограничения при работа и в учебния процес
  - Симптоми, създаващи дискомфорт

Allergic Rhinitis and its Impact on Asthma (ARIA): Achievements in 10 years and future needs

---

- Тежестта и продължителността на алергичния са независими

- Тежестта на алергичния ринит има много по – голямо въздействие върху качеството на живот от продължителността

Characteristics of a patient population seeking medical advice for nasal symptoms in Bulgaria

Todor A. Popov, MD, PhD; Tanya Z. Kralimarkova, MD; Maria T. Staevska, MD; and Vasil D. Dimitrov, MD, PhD

Clinic of Allergy & Asthma, Medical University Sofia, Bulgaria

Patients in the SNIFF survey with nasal symptoms of rhinitis, classified according to form and severity

Rhinitis	Mild	Moderate/severe	Total
Intermittent	50	607	657 (39.0%)
Persistent	46	982	1,028 (61.0%)
Total	96 (5.7%)	1,589 (94.3%)	1,685 (100.0%)

Защо Алергичният ринит е значим здравен проблем

АР е свързан с:

- **Умора и дневна сънливост**
- Влияние върху **дневната активност**
- Намалена **работоспособност**
- Нарушени **когнитивни функции**
-
- Намалена **концентрация**
- Нарушение на **съня**
- **Нарушено качество на живот**

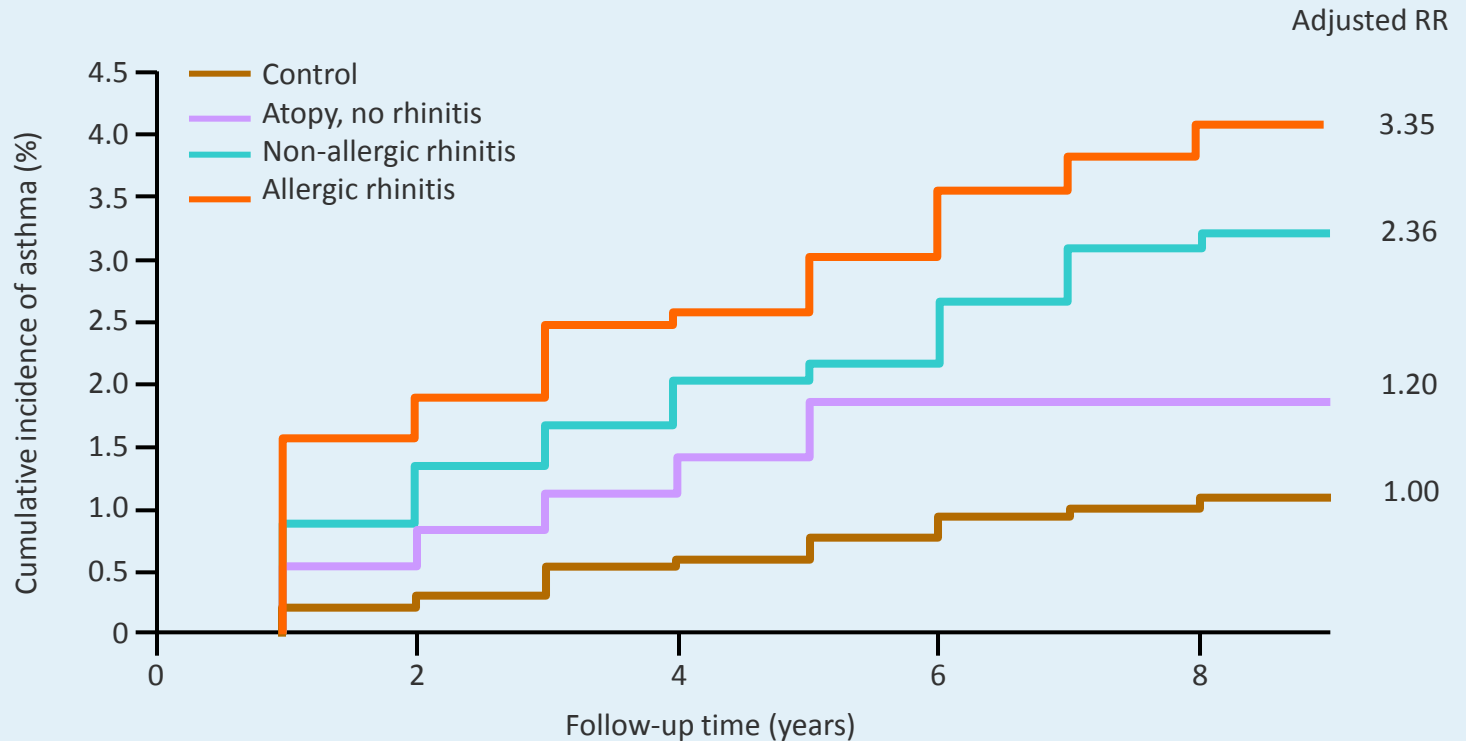
1. Shuck BA et al JACI 2004; 113 2. Shuck BA et al JACI 2004; 113
3. Boussque J et al JACI 2006; 117 4. Tanner LA et al Am J Manag. Care 1999; Suppl
5. Blanc PD et al J Clin Epidemiol. 2001; 54 6. Wilken JA et al Ann Allergy Asthma Immunol. 2002; 89
7. Masabal PS et al Ann Allergy Asthma Immunol 2002; 84 8. Vuorinen E et al Ann Allergy 1989; 71

Алергичен ринит – значим
здравен проблем.

Рискове:

- Риск от бронхиална астма

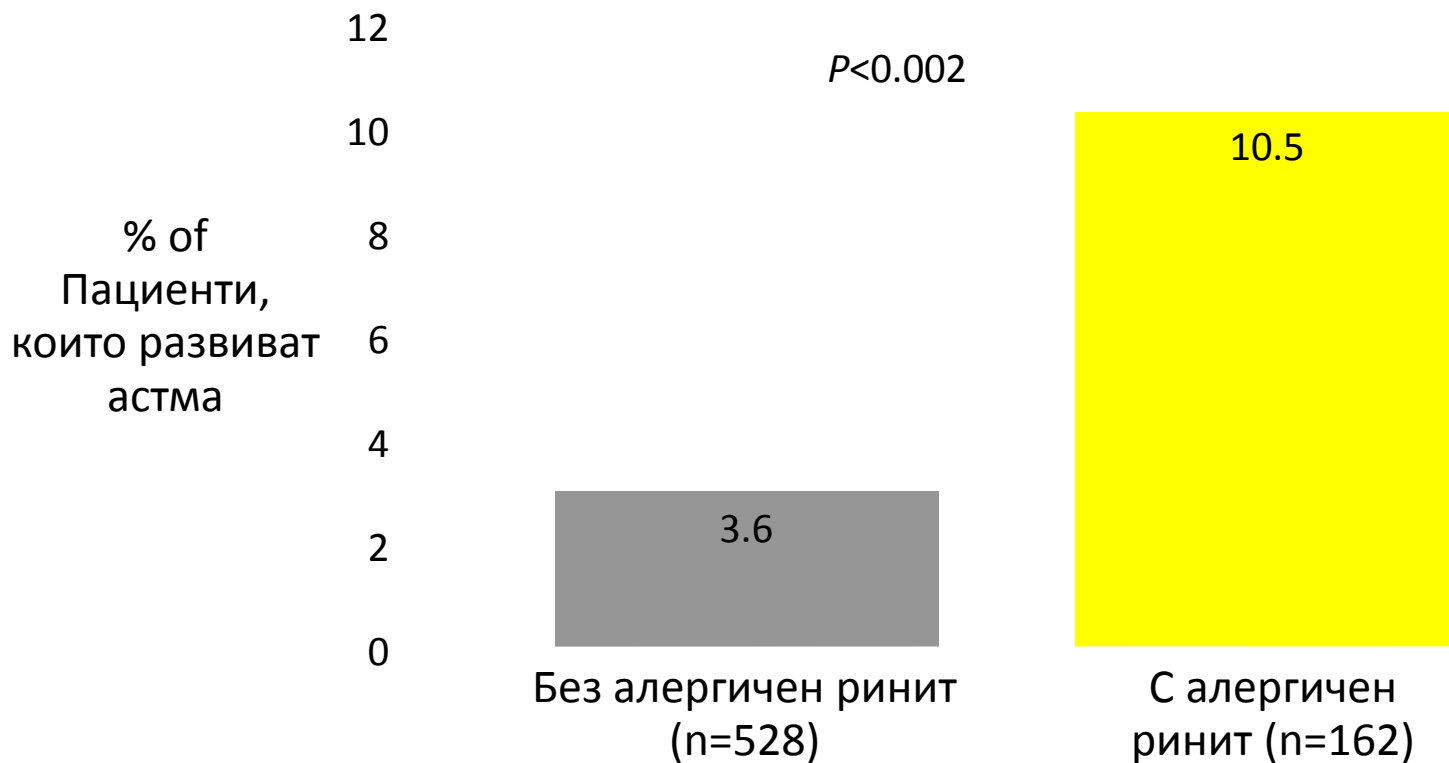
Алергичният Ринит предхожда Астмата

Number at risk					
Control	3163	3158	3153	3064	2967
Atopy, no rhinitis	704	701	698	669	642
Non-allergic rhinitis	1377	1396	1358	1268	1199
Allergic rhinitis	1217	1208	1194	1093	1038

Алергичният ринит е рисков фактор за астма

Алергичният ринит увеличава риска от развитие на астма около 3 пъти

23-годишно проследяване на студенти първи курс, на които е направен тест за алергии; данните са базирани на 738 души (69% мъже) със средна възраст 40 години

Адаптирано по Settipane RJ et al. *Allergy Proc.* 1994;15:21–25.

Епидемиологични връзки между алергичния ринит и астмата

Много пациенти с астма имат алергичен ринит

До 80%

от всички пациенти с астма имат алергичен ринит

Всички астматични пациенти

До 50%

от всички пациентите с ринит имат астма

United Airway Diseases (UAD) Единен дихателен път

GWC 1998

**Носът е част от белите дробове,
която може да се докосне с пръст.**

L. Lichtenstein 1982

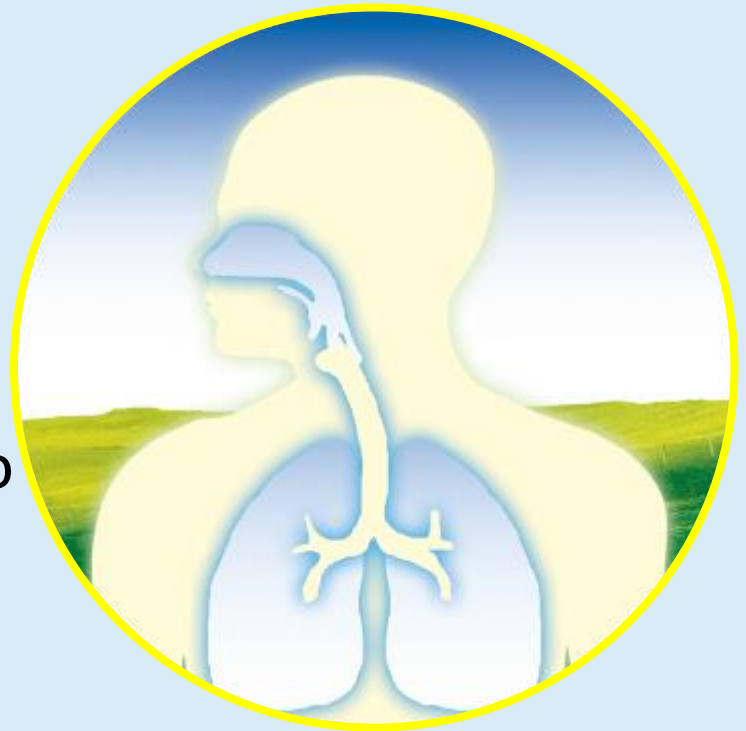
Particular from Piero della Francesca

Астмата и Алергичният Ринит: две заболявания свързани посредством общата и за двете дихателна система

- Много често протичат едновременно
- Включват едни и същи тъкани
- Общи възпалителни процеси
  - Общи клетки на възпалението
  - Общи възпалителни медиатори

ЕСТЕСТВЕН ХОД НА АЛЕРГИЯТА

Гени

Околна среда

Атопия

РИНИТИ

Хиперреактивност
Вирусни инфекции

АСТМА

Време

**РЕМОДЕЛИРАНЕ
ЗАГУБА НА
БЕЛОДРОБНА
ФУНКЦИЯ**

Алергичен ринит/АР/ глобален здравен проблем. Факти:

- АР – най – честото алергично заболяване:
трима от всеки десет
- АР е сериозно финансово бреме за болния, семейството му, здравната система и обществото като цяло: **огромни директни и индиректни разходи**

Алергичен ринит/АР/ – факти:

- ❑ АР **не е** просто кихане, сърбеж и запушен нос
- ❑ АР сериозно влошава **качеството на живот**
- ❑ АР **трикратно** повишава риска от бронхиална астма

Алергичен ринит/АР/ – факти:

- ❑ АР често остава нелекуван -
10% никога не са ходили при лекар
- ❑ Пациентите чакат твърде дълго –
2/3 отиват при лекар, когато симптомите
станат непоносими

Алергичен ринит/АР/ – факти:

- ❑ Разполагаме с ефективни методи за диагноза – 15 минути
- ❑ Разполагаме с ефективни методи за лечение на всички симптоми на алергичния ринит
- ❑ Разполагаме с ефективни методи за лечение на целия дихателен път
- ❑ Разполагаме с ефективни методи за лечение на алергия

